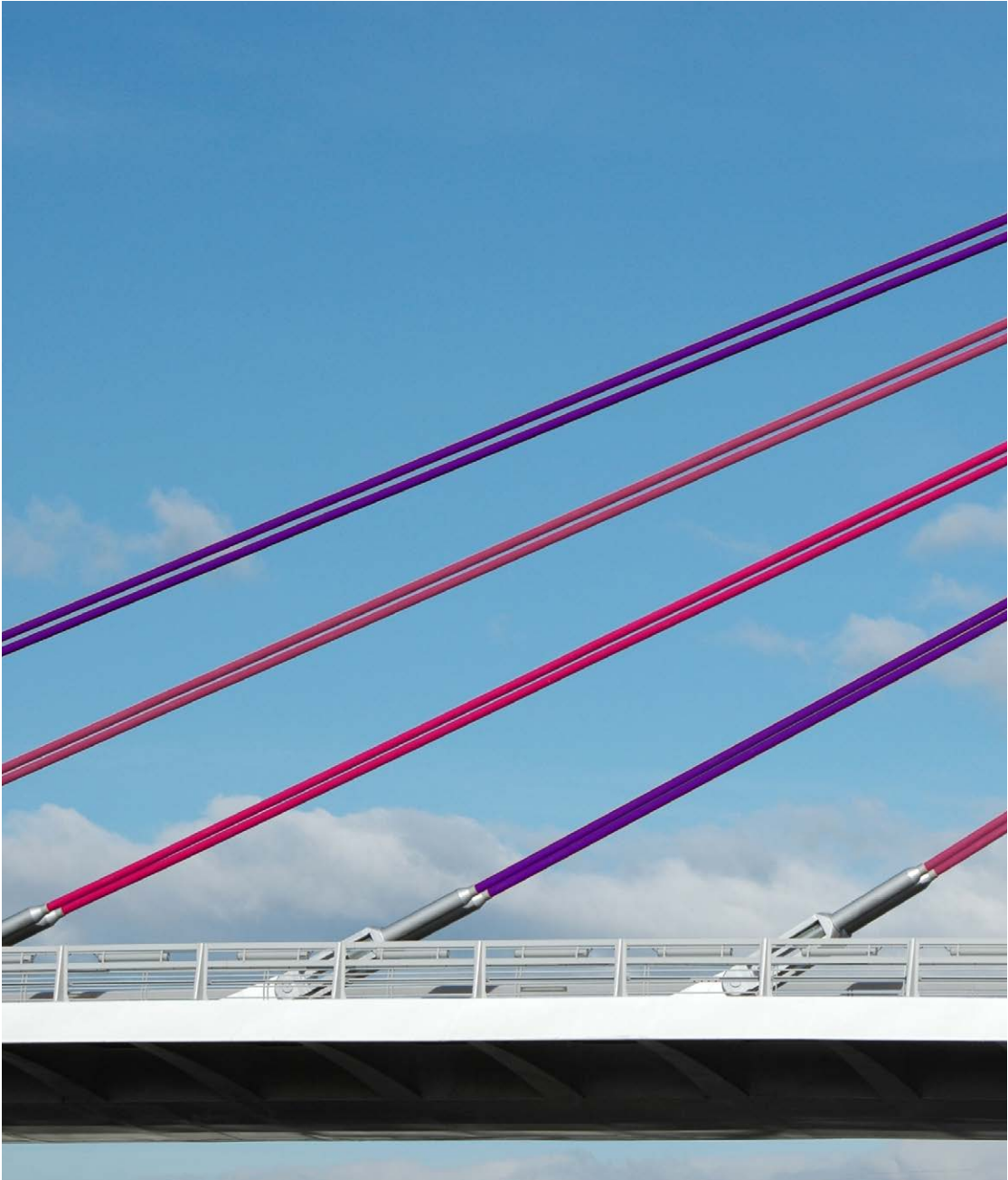

Over 2013

Arq Psychotrauma Expert Groep

Arq Psychotrauma Expert Groep

Arq Psychotrauma Expert Groep

De oprichting van Arq Psychotrauma Expert Groep vond plaats in 2007. Het initiatief hiertoe kwam van Stichting Centrum '45. De overtuiging, dat intensieve samenwerking bij de zorg voor psychotrauma van grote meerwaarde is voor zowel cliënten als instellingen, lag eraan ten grondslag. In de loop der jaren breidde de groep zich uit. Alle aangesloten instellingen houden zich, ieder op hun eigen terrein en op hun eigen wijze, bezig met de gevolgen van schokkende gebeurtenissen of psychotrauma's. Arq brengt de specialismen van de partners samen, faciliteert en verbindt. Daarnaast zoekt Arq het maatschappelijk debat over deze materie. In de beginjaren van Arq lag de nadruk op het samenbrengen van partners. Nu worden de eerste resultaten binnengehaald. Arq is uitgegroeid tot een internationaal toonaangevende groep van experts op het gebied van schokkende gebeurtenissen en psychotraumatologie voor individu, organisatie en samenleving. De groep zet waar mogelijk in op de preventie van de negatieve gevolgen van schokkende gebeurtenissen en biedt waar nodig adequate opvang door de inzet van kennis en ervaring.

Arq-partners hebben een expertstatus die in hoge mate gebaseerd is op het wetenschappelijk onderzoek dat zij uitvoeren. Dit onderzoek moet maatschappelijk relevant zijn en praktisch kunnen worden toegepast. Arq werkt samen met universiteiten in binnen- en buitenland en is inmiddels toonaangevend op het gebied van maatschappelijke vraagstukken rond en zorg bij psychotrauma. Hiermee heeft Arq een grote aantrekkingskracht op specialisten die werkzaam zijn op dit terrein. Om structuur te brengen in het onderzoek koos Arq ervoor te werken met 8 ontwikkellijnen die gekoppeld zijn aan de verschillende fasen van psychotrauma. Deze thema's zijn: *Veerkracht & interventie, Nafase van crises & rampen, Screening & diagnostiek, Evidence based behandeling, Complex trauma, Kind & gezin en trauma en Diversiteit & trauma, Mental Health and Psycho Social Support in Emergencies (MHPSS)*.

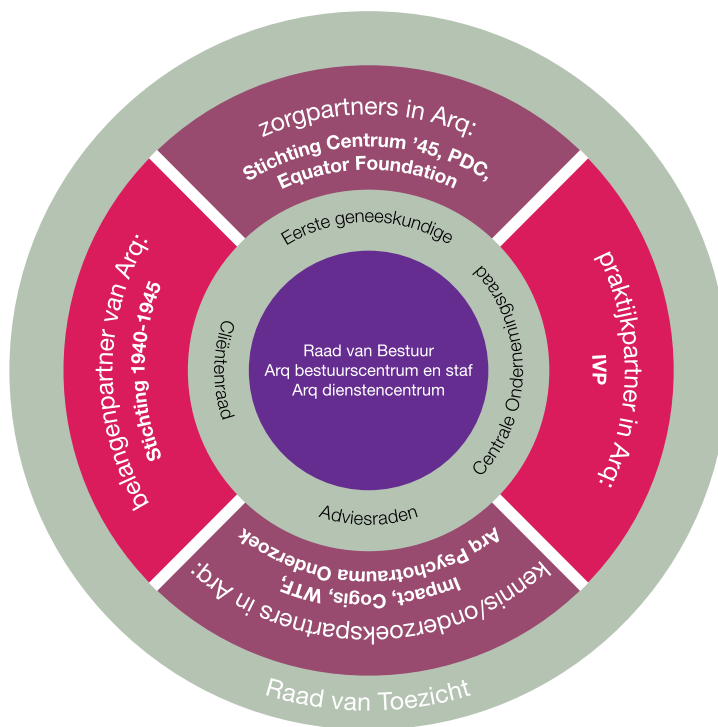
Arq is een maatschappelijke onderneming waarbij winst een middel is om idealen te verwezenlijken. Arq biedt de individuele partners niet alleen synergie op facilitair gebied in de vorm van administratie en P&O, maar vanzelfsprekend ook op het gebied van psychotraumazorg. Arq voert enerzijds actief de regie over bundeling, ontwikkeling en verspreiding van kennis, anderzijds levert de groep specialistische diensten en zorg. Bij de uitvoering van hun werk en onderzoek langs de 8 ontwikkellijnen ondersteunen, stimuleren en inspireren de verschillende Arq-partners elkaar. Dit heeft in

het achterliggende jaar een indrukwekkende hoeveelheid hoogwaardige producten en resultaten opgeleverd. Stuk voor stuk vormen die het bewijs dat het geheel veel meer is dan de som der delen. In het vervolg van dit jaaroverzicht treft u een overstelpende hoeveelheid gerealiseerde projecten en initiatieven aan. Om de meerwaarde van Arq voor zijn partners luister bij te zetten, lichten wij er een aantal aansprekende voorbeelden uit.

Zo ontwikkelde Stichting Centrum '45 met de Multi Family Therapie (MFT), een benadering die ook geschikt is om toe te passen in oorlogsgebieden. War Trauma Foundation maakt hier dankbaar gebruik van. Bij de samenwerking is ook de Universiteit van Birzeit in Palestina betrokken waardoor MFT ook op de Westelijke Jordaanoever wordt toegepast. Trainingen in andere conflictgebieden worden vanuit de ontwikkellijn *Mental Health and Psycho Social Support in Emergencies* opgezet en georganiseerd. Impact, dat op zijn beurt samenwerkt met Stichting Centrum '45 en het IVP, kreeg een centralere rol binnen het wetenschappelijk onderzoek. Men nam deel aan de werkgroep voor de nieuwe Multidisciplinaire Richtlijn en zette in opdracht van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) het Crisisteam op. Het PDC, in het bijzonder het in samenwerking met het IVP gevormde therapeutennetwerk, speelt een belangrijke rol bij de politiepoli, het landelijke verwijsadres voor politiemedewerkers met trauma-gerelateerde klachten. De politie-unit werkt op basis van de *Blauwdruk Zorglijn Politie* die onder redactie stond van emeritus hoogleraar B.P.R. Gersons. Medewerkers namen deel aan het EU-project Terra (Terrorism and Radicalisation) en het Arq-project INPREZE, dat gericht is op het ontwikkelen van zelfhulp-instrumenten binnen e-Health. Equator Foundation ontwikkelde een methodiek, gebaseerd op de principes van Systematisch Rehabilitatiegericht Handelen, voor bijvoorbeeld slachtoffers van mensenhandel.

Het huidige niveau van kennisontwikkeling, wetenschappelijk onderzoek en efficiency is te danken aan de ondersteunende infrastructuur van Arq Psychotrauma Expert Groep. Schaalvergroting en het delen van middelen droegen hier aanzienlijk toe bij. Arq heeft de gedachtevorming over preventie en betere aansluiting in de ketens niet alleen geagendeerd, maar ook buitengewoon positief bevorderd.

Organogram Arq Psychotrauma Expert Groep

Stichting Arq

Raad van Toezicht per 31-12-2013

drs. F.W. Weisglas, voorzitter
 mw. drs. M.L. Bot, lid
 mr. A.A. Lycklama à Nijeholt, lid
 drs. J.B.M. Streppel, lid

Raad van Bestuur

drs. J.W. Reerds MBA, voorzitter
 drs. J. Schaart MHA, lid

Centrale Ondernemingsraad

mw. P.H. Laban, voorzitter

Stichting Arq Psychotrauma Onderzoek

Hoogleraren

prof. dr. R.J. Kleber
 mw. prof. dr. M. Olf
 prof. dr. H.G.J.M. Vermetten
 em. prof. dr. B.P.R. Gersons, adviseur

Stichting Centrum '45

- A new generation, Elisa van Ee
- Epub op tablet: Trauma, lichaamsbeleving en seksualiteit, Mia Scheffers en Ria Helleman

Stichting Centrum '45

Stichting Centrum '45 is, naast Equator Foundation en het Psychotrauma Diagnose Centrum, een van de drie zorgpartners binnen Arq Psychotrauma Expert Groep. Centrum '45 streeft naar een steeds effectiever behandeling van psychotrauma's. Behandelingen gaan daarom hand in hand met kwaliteitsmetingen en wetenschappelijk onderzoek. Dit maakt voortdurende innovatie mogelijk. Kennisoverdracht aan andere organisaties in zorgketens die geconfronteerd worden met psychotraumaproblematiek staat hoog in het vaandel. Dit blijkt niet alleen uit het brede aanbod aan opleidingen vanuit de diverse disciplines die Stichting Centrum '45 in huis heeft, maar ook uit het opzetten van een netwerk van psychotrauma-centra. Doel van dit netwerk is uitwisseling van kennis, kwaliteitsverbetering, onderzoek en innovatie. Tastbare resultaten hiervan zijn niet alleen het keurmerk TOPGGz dat Centrum '45 opnieuw voor vier jaar behaalde, maar ook de verlenging van de HKZ-certificering. Ook het e-Health project dat met zorgverzekeraar CZ tot stand kwam, volgde hieruit. Hierbinnen werden een patiëntenplatform en een aantal behandeling ondersteunende modules ontwikkeld. Verder is een databank ingericht ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek.

Positionering

Samen met Reinier van Arkel Groep, Pro Persona/Phoenix en GGZ Drenthe/de Evenaar formuleerde Centrum '45 een levensvatbaar plan om de kwaliteit te verbeteren van de zorg voor asielzoekers. Dit leidde tot een opdracht van het Centraal Orgaan Opvang Asielzoeker (COA) aan zorgverzekeraar Menzis om deze business case uit te werken. Net als voorheen investeerde Centrum '45 in de verdere ontwikkeling van het Landelijk Zorgsysteem voor Veteranen (LZV). Het leverde kennis op het gebied van kwaliteitsmanagement, onderwijs, onderzoek, screening en diagnostiek. Daarnaast verzorgt Centrum '45 natuurlijk de klinische psychotraumabehandeling zelf.

De kliniek beschikt over 32 bedden en kent een duidelijke behandelvisie. Zij ontwikkelt zich steeds meer tot een specialistische afdeling voor klinische traumabehandeling. Hiertoe is een diagnostiekprogramma ontwikkeld gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek naar bijvoorbeeld slaapstoornissen en posttraumatische stress-stoornis (PTSS). Grondige evaluatie van dagklinische voorzieningen leidde tot aanpassingen in de behandelprogramma's voor veteranen en politie. Voor vluchtelingen kwamen er, in nauwe samenwerking met Equator Foundation, twee specialistische dagbehandelingsprogramma's tot stand.

Bij de poliklinische behandelingen werden, naast het gebruikelijke psychotherapeutische aanbod zoals Cognitieve Gedragstherapie (CGT) en Eye Movement Desensitization and Reprocessing (EMDR), de Beknopte Eclectische Psychotherapie voor PTSS (BEPP) en de Narrative Exposure Therapy (NET) ingezet.

Stichting Centrum '45 richt zich ook op patiëntengroepen zoals politie-, brandweer-, ambulancepersoneel, seksueel getraumatiseerde patiënten en klokkenluiders. Voor politiemensen zijn er specifiek op herstel van veerkracht gerichte dagklinische programma's. Bij het vernieuwde behandel aanbod Kind, Gezin en Trauma speelt de Multi Family Therapy (MFT) inmiddels een centrale rol.

De integratie van behandeling, onderwijs en opleiding, praktijkgerelateerd wetenschappelijk onderzoek en innovatieprojecten is een succes. Dit is te danken aan de vijf tot bloei gekomen ontwikkelijnen binnen Arq Psychotrauma Expert Groep: *Screening & diagnostiek, Evidence based behandeling, Complex trauma, Diversiteit & trauma, en Kind & gezin en trauma.*

In samenwerking met het opleidingsinstituut Regionaal Instituut Nascholing en Opleiding GGZ (RINO) Noord-Holland biedt Stichting Centrum '45 opleidingen en trainingen in EMDR, BEPP, NET en MFT. Het wetenschappelijk onderzoek floreert door de nieuwe onderzoeksvragen vanuit de ontwikkellijnen.

Activiteiten in 2013

Een mijlpaal was het veertigjarig jubileum van Stichting Centrum '45, dat gevierd werd in de Leidse Stadsgehoorzaal en waarbij stilgestaan werd bij het ontstaan en de geschiedenis van Centrum '45. Centraal stond een voor deze gelegenheid gemaakte film waarin werd teruggeblikt. Het was een indrukwekkende dag voor iedereen, of het nu (ex-)patiënten, medewerkers, of collega-instellingen betrof.

De efficiency en het huidige hoge niveau van kennisontwikkeling en wetenschappelijk onderzoek zijn vooral te danken aan de ondersteunende infrastructuur van Arq Psychotrauma Expert Groep. Er is een maximale samenwerking ontstaan tussen de drie zorginstellingen binnen Arq. Door de inbreng van de andere partners in Arq heeft preventie steeds meer aandacht gekregen en sluiten vraag en aanbod beter op elkaar aan. Zo kunnen medewerkers de samenwerkingsprojecten met War Trauma Foundation op de westelijke Jordaanoever en elders ondersteunen. De politiezorgketen is op zijn beurt ontstaan uit een intensieve samenwerking tussen PDC, IVP en Stichting Centrum '45.

Resultaten

Door terughoudend beleid is een positief resultaat geboekt. De vraag naar bedden overtrof het aanbod. De productiecijfers waren in lijn met de begroting en het toegekende budget, hoewel de productie onverzekerden verdubbelde. De privaat gefinancierde zorg nam anderzijds toe. Door strak personeelsbeleid bleef de formatie met 113fte gelijk. Door efficiëncymaatregelen, efficiënte behandelprogramma's, terugdringing van de no-show (-5%) en het arbeidsverzuim tot minder dan 4% nam de productiviteit toe. Onderzoek van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) kwalificeerde de zorgpartners in Arq dan ook als bijzonder kostenefficiënt.

Vier collega's promoveerden op onderwerpen als hechting in getraumatiseerde gezinnen, sociotherapie in Rwanda, de complexiteit van psychische problematiek na rampen en de waarde van sociale netwerken in getraumatiseerde gemeenschappen.

In de toekomst zal Centrum '45 niet alleen zijn kennis steeds meer beschikbaar stellen maar ook teams formeren rond de zorg voor specifieke patiëntengroepen. Deze teams kunnen putten uit de verschillende ontwikkellijnen waardoor het behandelaanbod voortdurend verbetert. Een digitaal psychotrauma-kennisnet waarin alle kennis gebundeld is, zal worden ingericht. De e-Health-mogelijkheden zullen worden uitgebreid. Er komen een digitaal patiëntenplatform, app's voor screening, diagnostiek en behandeling. Ook virtual-reality-programma's zullen hun intrede doen.

Stichting Centrum '45

Directie

drs. A.C.H.G. Driessen MHA, algemeen directeur
drs. R.A. Jongedijk, directeur zorg en innovatie
dr. W.F. Scholte, directeur transculturele zorg

Ondernemingsraad

mw. P.H. Laban, voorzitter

Cliëntenraad

mw. mr. M.C. Bruggeling, extern voorzitter

Equator Foundation

- *Linking post-disaster mental health to the erosion of social fabric*, Tim R. Wind
- *Mental Health in War-Affected Populations*, Pim Scholte

Equator Foundation

Equator Foundation is de tweede zorgpartner binnen Arq Psychotrauma Expert Groep en maakt zich sterk voor mentaal herstel en sociale binding van getraumatiseerde vluchtelingen en slachtoffers van mensenhandel in Nederland.

Positionering

Equator biedt twee specialistische programma's voor vluchtelingen aan: de traumagerichte dagbehandeling en de dagbehandeling voor traumatische rouw. Deze programma's zijn gebaseerd op drie behandel fasen: stabilisatie, trauma-verwerking en resocialisatie. De behandelprogramma's zijn zorgvuldig afgestemd op verwante behandelprogramma's van zorgpartner Stichting Centrum '45.

Equator Foundation heeft haar expertise in de hulpverlening aan getraumatiseerden zonder documenten en slachtoffers van mensenhandel versterkt. Ook neemt Equator de revalidatieprogramma's voor haar rekening. Hiertoe is een methodiek ontwikkeld, gebaseerd op de principes van Systematisch Rehabilitatiegericht Handelen, die ook poliklinisch wordt toegepast. Voor slachtoffers van mensenhandel in de crisisopvang van het Amsterdams Coördinatiepunt tegen Mensenhandel is een model voor getrapte diagnostiek ontworpen en geïmplementeerd.

Net als Centrum '45 werkt Equator samen RINO Noord-Holland, waar het voor universitaire en hogere beroepsopleidingen vaste modules en jaarlijkse gastcolleges verzorgt.

Activiteiten in 2013

Equator Foundation bestond tien jaar en vierde dit jubileum met een symposium in de Balie in Amsterdam. Deze bijeenkomst stond in het teken van een symposium over de relatie tussen sociale binding en mentaal welzijn. Equator baseert niet alleen het behandelaanbod hierop, maar voert er ook wetenschappelijke studies naar uit. Tijdens het symposium presenteerde Equator de resultaten van twee promotieonderzoeken. Professor Ichiro Kawachi van de Harvard School of Public Health trad op als gast.

Equator benaderde de instellingen die landelijk de Categoriele Opvang voor Slachtoffers van Mensenhandel verzorgen om een gemeenschappelijke visie op diagnostiek en behandeling te formuleren. Dit resulteerde in twee, door het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) mogelijk gemaakte, bijeenkomsten van deskundigen. Equator coördineert het wetenschappelijk onderzoek, dat hieruit volgde.

Equator Foundation

Directie

drs. A.C.H.G. Driessen MHA, algemeen directeur

drs. R.A. Jongedijk, directeur zorg en innovatie

dr. W.F. Scholte, directeur transculturele zorg

Psychotrauma Diagnose Centrum

• Blauwdruk, Mentale Zorglijn Politie, prof.dr. B.P.R. Gersons, N.R.R. Burger, MSc
• Algemene folders

Psychotrauma Diagnose Centrum

Het Psychotrauma Diagnose Centrum (PDC) vormt de derde partij binnen het collectief van zorgpartners in Arq. Het onderzoekt de psychische gevolgen van traumatische gebeurtenissen. Het PDC adviseert over behandelmogelijkheden en baseert zich daarbij op specialistische kennis.

Positionering

Het PDC heeft een belangrijke functie als het gaat om second opinion en consultatie voor collega-instellingen en de eerste- en tweedelijnsgezondheidszorg. Binnen één onderzoeksdag verricht het PDC psychodiagnostisch onderzoek, waarbij de aandacht gericht is op de traumatische gebeurtenissen in het leven van de betrokkene. Aan het eind van de onderzoeksdag volgt een bespreking van de diagnose met de cliënt. Hierna stuurt het PDC binnen twee weken een advies aan de verwijzer met suggesties voor de beste behandeling. Tijdens de onderzoeksfase blijft de behandelverantwoordelijkheid bij de verwijzer.

Binnen het PDC is een belangrijke rol voor de politiepoli weggelegd. Deze vormt het landelijk verwijzadres voor politiemedewerkers met trauma-gerelateerde klachten. Uit heel Nederland komen politiemedewerkers voor diagnostiek en behandeling van posttraumatische stress-stoornis (PTSS) naar deze poli. De medewerkers van het PDC zijn volledig ingevoerd in de organisatie en cultuur van de politie.

Het PDC verstevigde binnen Arq de samenwerking met het IVP, omdat IVP vaak betrokken is bij de opvang na traumatische gebeurtenissen bij bedrijven en overheidsinstellingen. Het PDC stelt desgevraagd diagnoses voor het IVP, dat voor kortdurende PTSS-behandelingen gebruik maakt van hetzelfde therapeutennetwerk.

Resultaten

Van de hulpvragen die bij het PDC binnenkomen wordt 15% doorverwezen naar Stichting Centrum '45. De overige 85% gaat, voorzien van het advies, naar de regionale hulpverlening of terug naar de verwijzer, zoals de huis- of bedrijfsarts, eerstelijnspsychologen en maatschappelijk werkers. Ook tweedelijns GGZ-collega's kunnen worden geïnformeerd.

Het PDC speelt een belangrijke rol in de zorgketen voor veteranen, politie-, ambulance- en ziekenhuispersoneel bij de vraag of er sprake is van psychotraumatische klachten. De politie-unit werkt op basis van de *Blauwdruk Zorglijn Politie* die onder redactie stond van emeritus hoogleraar, B.P.R. Gersons. Het verschijnen van deze blauwdruk viel samen met de erkenning door de overheid van PTSS als beroepsziekte voor politiepersoneel. Dit resulteerde in een forse toename (+30%) van het aantal aanmeldingen en een uitbreiding van het team. De politie-unit verzorgt tevens de doorverwijzing van politiepersoneel naar een netwerk van therapeuten in Nederland. Bij complexe problematiek volgt dagbehandeling bij Centrum '45.

Om de diagnostiek en de doorverwijsfunctie verder te verbeteren is productdifferentiatie ontwikkeld. Hiermee kan waar mogelijk een lichte diagnose worden opgesteld, of waar noodzakelijk een zware. Op dit moment ontwikkelt het PDC app's voor aanmelding om dit onderscheid in een zo vroeg mogelijk stadium te kunnen maken.

PDC

Directie

drs. A.C.H.G. Driessen MHA, algemeen directeur

drs. R.A. Jongedijk, directeur zorg en innovatie

dr. W.F. Scholte, directeur transculturele zorg

IVP

Het IVP (Instituut voor Psychotrauma), de enige bv binnen de Arq-groep, breidde zijn trainingsaanbod verder uit. Ook versterkte het IVP de relatie met enkele belangrijke afnemers op het gebied van hulpverlening, zoals de NS, ING en Justitiële inrichtingen. Na een lastige periode door het vertrek van de directeur slaagde de Raad van Bestuur van Arq er niet alleen in stabiliteit en structuur terug te brengen, maar ook grote projecten aan te trekken. Gerdy van Bellen is inmiddels benoemd tot directeur.

Positionering

De afdeling Training & Opleiding werkte aan uitbreiding en innovatie van de agressie-trainingen. Het ontwikkelde een agressie-app en een agressie-toolkit voor leidinggevendenden. De agressie-app bestaat uit theorie, een escalatiegame, stressmanagement, protocollen en een meldmogelijkheid. Dit maakt 'blended learning' mogelijk, waarbij elektronische en persoonlijke contacten worden gecombineerd. Het helpt kennis beter te verankeren. De toolkit biedt mogelijkheden agressie binnen een organisatie te agenderen en aan te pakken. Daarnaast werd een trainingspakket ter voorkoming van zelfdoding ontwikkeld.

Organisaties kunnen zich abonneren op de hulpverlening van het IVP. Het aantal abonnementen is stabiel. Het IVP gaat echter voor de nabije toekomst uit van een groei van 10% in de Zorg- en Onderwijssector. Vanuit het onderwijs is er veel vraag naar adviezen over 'de veilige school', de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag en omgaan met agressie. Verder tonen ziekenhuizen en ge-uniformeerde diensten als politie, brandweer en ambulance grote interesse.

Activiteiten in 2013

Opvallende hulpverleningstrajecten waren de inzet voor voetbalclub Ajax na een tragisch ongeval, een opvang op een diepzee-constructieschip in de Golf van Mexico na een dodelijk bedrijfsongeval en de opvang van uit Soedan gerepatrieerde Nederlanders.

De communicatie met de buitenwereld kreeg een facelift en werd geprofessionaliseerd. Het adressenbestand van de digitale nieuwsbrief passeerde de duizend en een nieuwe website staat in de steigers. Het IVP zal zijn zichtbaarheid verder verbeteren door de inzet van media als apps, Twitter en LinkedIn.

Aan freelance therapeuten en trainers uit het netwerk van het IVP werden goedbezochte bijeenkomsten aangeboden ter deskundigheidsbevordering en marktonderzoek.

De samenwerking met Impact is geïntensiveerd. Het Crisis-team, waar ook het RIVM aan deelneemt, werd zo verder opgebouwd. Daarnaast namen medewerkers deel aan het EU-project Terra en het Arq project INPREZE, dat gericht is op e-Health. Het PDC koos ervoor de 85 therapeuten van de politiepoli toe te voegen aan het netwerk van IVP-therapeuten.

Resultaten

Met een omzet van € 2,5 miljoen en een winst van ruim € 3,5 ton is sprake van een gezond bedrijfsresultaat. Het terugdringen van het uitbesteden van werkzaamheden droeg hieraan bij. De verwachting is dat het positieve resultaat verder zal groeien.

IVP

Directeur

mw. drs. G.E.T. van Bellen

Impact

Impact

Impact heeft als taak de kennis over de psychosociale zorg en veiligheid na schokkende gebeurtenissen te boekstaven. Hiertoe bundelt en documenteert het onderzoek. Deze kennis deelt Impact met betrokkenen om hun veerkracht te versterken en negatieve gevolgen in te perken. Impact coördineert binnen Arq de ontwikkelingen *Veerkracht & Interventie* en *Nafase van crises & rampen*.

Positionering

Een voorbeeld van de taken is de in opdracht van het ministerie van Veiligheid en Justitie geschreven handreiking *Herdenken na een ramp*. Deze handreiking is gebaseerd op wetenschappelijke literatuur en interviews met getroffen, hulpverleners, burgemeesters en andere sleutelfiguren bij crises. De handreiking won de Yarden-prijs vanwege zijn praktische gebruiksmogelijkheden bij ernstige incidenten en het herdenken ervan.

Impact betreft het veld bij zijn projecten door het versturen van nieuwsbrieven en het samenstellen van klankbordgroepen met stakeholders. Samen met het RIVM, de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) en de medewerkers van de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) die verantwoordelijk zijn voor de psychosociale hulp, organiseert Impact kenniskringen over uiteenlopende onderwerpen zoals de gevolgen van seksueel misbruik bij kinderen en de inzet van geestelijk verzorgers en burgerondersteuning bij hulpverlening.

Activiteiten in 2013

Impact rondde het project voor de herziening van de in 2007 geschreven multidisciplinaire richtlijn psychosociale hulp af. Om dit te verwezenlijken riep Impact allereerst de oorspronkelijke werkgroep samen die de richtlijn schreef. Bijna iedereen uit het veld, de GGD, de GHOR, de huisartsen, het (school)maatschappelijk werk, defensie, het RIVM, het IVP en wetenschappers, werd in de ontwikkeling van de nieuwe richtlijn gekend. Hierdoor werd een polariserende discussie vermeden. Goede psychosociale hulpverlening bij rampen, die uitgaat van de behoefte bij slachtoffers, blijkt van het grootste belang. Om de multidisciplinaire richtlijn geschikt te maken voor al die verschillende organisaties die bij de hulpverlening zijn betrokken, is binnen het Stimuleringsprogramma Nafase van het ministerie van Veiligheid en Justitie gestart met het schrijven van op organisaties toegespitste handreikingen.

Het Arq-Crisisteam waarvan medewerkers van Impact en IVP de kern vormen, was, op verzoek van het RIVM, betrokken bij een reeks incidenten als het familiedrama Zeist, het ongeluk van drie broers in een mestsilo, de Groningse aardbevingen en de repatriëring van Nederlanders uit Zuid-Soedan.

Impact organiseerde twee grote conferenties. Allereerst was er een uitzonderlijke conferentie binnen het Terra-project over het voorkomen van radicalisering waarbij experts uit binnen- en buitenland, terroristen en hun slachtoffers samenkwamen. Vervolgens presenteerden Impact en de GGD-Kennemerland op een symposium de resultaten van hun Poldercrash-onderzoek aan getroffen en hulpverleners, wetenschappers en beleidsmakers. Ook hierbij speelden de slachtoffers zelf een prominente rol.

Met Cogis ontwikkelt Impact het digitale Nederlands- en Engelstalige *Psychotraumanet* om kennis laagdrempelig te kunnen verspreiden onder zeer verschillende doelgroepen, zoals oorlogsgetroffenen, hulpverleners en studenten. Ook alle ontwikkellijnen binnen Arq komen uiteraard binnen dit kennisnet aan de orde.

Ten slotte voerde Impact met externe partners verschillende nationale en internationale onderzoeken en projecten uit. Zo werd met de Nederlandse Organisatie voor toegepast natuurwetenschappelijk onderzoek (TNO) een veerkrachtmonitor ontwikkeld voor kinderporno- en zedenresearcheurs. Met de Utrechtse School voor Bestuurskunde

onderzocht Impact in opdracht van de overheid de bestuurlijke reactie binnen gemeenten na agressie-incidenten. Met het Deense Rode Kruis werd een systeem ontwikkeld voor crisismanagers bij rampen. Samen met GGD Amsterdam werd een lijst opgesteld die helpt de hulpverlening na een crisis te evalueren. Zowel Cogis als Impact werden ISO-gecertificeerd.

Resultaten

Impact behaalde een positief exploitatieresultaat. Het realiseerde een omzet van € 1.8 miljoen. Dit is een stijging van 28% of wel € 336.000. Deze onvoorziene omzetsijging is het gevolg van een succesvolle uitvoering van hoogstaande projecten en de samenwerking met externe partners zoals de politie en het TNO. Hier bovenop komt nog een eenmalig bedrag van € 300.000 vanwege afgerond werk uit het voorgaand boekjaar. Vanaf heden worden projecten al tijdens hun uitvoering in de boekhouding opgenomen.

Impact

Directeur

mw. dr. A.N. Drogendijk

Cogis

Cogis

Het landelijk kennisinstituut Cogis richt zich op het voorkomen en verminderen van de persoonlijke en maatschappelijke gevolgen van geweld. Cogis ontwikkelt, verzamelt en verspreidt kennis en informatie, stelt adviezen op en ondersteunt hulpverleners in hun werk en heeft een belangrijke taak in de herkenning en erkenning van de getroffen van WOII. Organisatorisch is Cogis samengegaan met Impact. Cogis ziet het als roeping zijn kennis van oorlog te vertalen naar actuele thema's als radicalisering en het omgaan met getroffen na rampen en herdenken van oorlog en geweld.

Positionering

Bij het Aanspreekpunt Naoorlogse Generatie (ANG) werkt Cogis samen met Stichting Centrum '45 en Stichting 1940-1945. Het aanspreekpunt verwijst niet alleen in de meeste gevallen door voor verdere behandeling, het heeft ook een adviesfunctie bij de Tijdelijke Vergoedingsregeling Psychotherapie Naoorlogse Generatie (TVP). Hierbij zijn VWS en het onderdeel Pensioen- en Uitkeringsraad (PUR) van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) betrokken. Ook hulpverleners kunnen het ANG benaderen voor informatie en advies.

Het blad Cogiscope verschijnt vier keer per jaar in een oplage van 900 en informeert over de psychosociale gevolgen van schokkende gebeurtenissen en hulpverlening aan slachtoffers van rampen en geweld. Naast WOII strekt de inhoud zich uit tot actuele ontwikkelingen en gebeurtenissen en is ook via de website te raadplegen. Via RINO vindt het blad zijn weg naar studenten van hun opleidingen.

Cogis traint zorgverleners en vrijwilligers in verpleeg- en verzorgingstehuizen met oorlogsgetroffenen. Dankzij een bijdrage van Stichting 1940-1945 kon Cogis workshops aanbieden aan hospices en instellingen voor palliatieve terminale thuiszorg.

De bibliotheek van Cogis verzamelt en ontsluit materiaal op het gebied van psychosociale gevolgen van schokkende gebeurtenissen, zoals oorlogen, geweld en rampen. PTSS en psychotrauma als gevolg van traumatische ervaringen vormen het zwaartepunt van de collectie. Gebruikers zijn onderzoekers en behandelaars in het algemeen maar met name zij die werkzaam zijn bij Arq. De bezoekersaantallen zijn toegenomen met 40%. De Cogis-bibliotheek verhuisde naar Diemen en integreerde niet alleen de boekencollecties van de Arq-partners, maar ook de collectie van Joris IJzermans. De collectie van de bibliotheek is gezamenlijk eigendom van Cogis en het Veteraneninstituut en is ontsloten in de *Kennisbank Ingrijpende Gebeurtenissen*, de Indische dvd-databank, de Cogis Erfgoed-databank en de Kind en Trauma-databank. Deze databanken zijn online te raadplegen via de Cogis-website en www.kindentrauma.nl. Als informatiemakelaar heeft de bibliotheek toegang tot een groot aantal (internationale) tijdschriften en databanken en kan snel aan artikelen en andere bronnen komen die zij zelf niet in huis heeft. De bibliotheek helpt het Psychotraumanet, het kennisnet binnen Arq, opzetten. De bibliotheek werkt mee in het projectteam. In het gebruikerstevredenheidsonderzoek scoort de bibliotheek een 8,3.

Activiteiten in 2013

Met de ontwikkeling van het Nederlands- en Engelstalige digitale kennisnet wordt de kennis over de verschillende ontwikkelijnen binnen Arq laagdrempelig verspreid. De bibliotheek houdt de data up to date.

Medewerkers van Cogis werkten samen met het Academisch Medisch Centrum (AMC) aan twee wetenschappelijke artikelen over kampslachtoffers uit WOII, *Psychopathology of civilians following war trauma: Internment and the role of age at traumatization en Impairments and disability as a consequence of war related trauma amongst a civilian population*.

In samenwerking met het Veteranen-instituut gaf Cogis in opdracht van De Basis trainingen aan buddies voor veteranen. Met de Vrije Universiteit en de Universiteit van Tilburg werd de cursus Geestelijke Zorg en Trauma verzorgd, waarbij Stichting Centrum '45 het psychotraumadeel voor zijn rekening nam. Verder organiseerde Cogis een aantal conferenties, zoals de INPREZE-conferentie over e-Health in de Jaarbeurs.

Cogis

Directeur

mw. dr. A.N. Drogendijk

War Trauma Foundation

- Jaarverslag 2012
- Lay Counselling, a trainers manual
- Intervention

War Trauma Foundation

War Trauma Foundation (WTF) doet haar werk in samenwerking met vele anderen. Dat begint dichtbij, met de partners in Arq Psychotrauma Expert Groep, waar kennis, ervaring en ondersteuning in ruime mate aanwezig zijn. Bij de ontwikkelij *Mental Health and Psycho Social Support in Emergencies* zal WTF vooral samenwerken met Impact, Equator Foundation en Stichting Centrum '45. Thema's die verder uitgewerkt worden zijn 'Sociale cohesie en stedelijke vluchtelingen', het vergroten van weerbaarheid na natuurrampen, het ontwikkelen van psychotraumagerichte behandelmethoden en de Multi Family Approach.

Positionering

War Trauma Foundation biedt van Soedan tot Sri Lanka en van Congo tot de Kaukasus psychosociale zorg aan mensen en gemeenschappen die zijn getraumatiseerd door oorlog en geweld. Met lokale organisaties werkt WTF samen aan het vergroten van veerkracht en zelfvertrouwen. Mensen moeten zelf de draad van hun leven weer oppakken. WTF ontwikkelt en verspreidt kennis van en ervaring met de psychosociale gevolgen van oorlog en geweld, en traint ook hulpverleners. Intervention, het internationale tijdschrift van WTF, verbindt wetenschappelijk onderzoek met praktische hulpverlening. WTF werkt samen met organisaties als de World Health Organisation (WHO) en World Vision International (WVI).

Psychosociale programma's in conflictgebieden dragen bij aan het herstel van sociale samenhang. WTF heeft zich ten doel gesteld om de komende jaren de effecten van deze programma's op het herstel van vrede te analyseren en te beschrijven. Dit moet worden vertaald naar nieuwe, praktische interventies en trainingen die bijdragen aan vredesopbouw.

In Soedan heeft WTF programma's ontwikkeld in samenwerking met de WHO en Ahfad Training and Trauma Counseling Centre die mensen en organisaties in staat stellen goede en duurzame psychosociale hulp te bieden aan kwetsbare groepen en bij te dragen aan vrede. De nadruk ligt op het opleiden van psychologen en psychiaters en het voorbereiden van een onderzoek naar weerbaarheid. Er is een handboek geschreven waarop in 2014 een vervolg komt. Ook zal een digitaal platform worden gebouwd om uitwisseling tussen psychologen en psychiaters mogelijk te maken.

In Sri Lanka en Zuid-Azië schoolt WTF beleidsmakers van non governmental organizations (NGO's) en overheden op het gebied van de richtlijnen van het Inter-Agency Standing Committee (IASC). Op de westelijke Jordaanoever, werkt WTF met Birzeit University en Centrum '45 de methode van de Multi Family Approach uit. WTF organiseert ook in conflictgebieden als Noord-Irak trainingen. Vanuit de ontwikkelij *Mental Health and Psycho Social Support in Emergencies* (MHPSS) heeft WTF het voornemen om met andere Arq-partners manieren te onderzoeken om de weerbaarheid bij grootschalige rampen te vergroten. Tenslotte ontwikkelt WTF coachingstrajecten voor journalisten en mediapersoneel in oorlogsgebieden.

War Trauma Foundation

Directeur

M. Schouten, MPH

Adviesraad

drs. V.S.M. Sluijter vm. diplomaat
mr. P.B. van Daalen, interim manager
mw. dr. L.W. Gunning, CEO TNT Express
drs. J.A. Kool, psychiater

Ambassadeur

Ing. C. Vermaas, CEO en voorzitter NYSE Euronext Amsterdam, Member of the Management Committee

Comité van aanbeveling

H.H.J. Dijkhuizen, vm. voorzitter raad van bestuur KPMG
drs. P.J.A.M. Jongstra, RA, vm. voorzitter raad van bestuur Ernst & Young
prof. drs. R.F.M. Lubbers, vm. minister-president
dr. P.W. Moerland, vm. voorzitter raad van bestuur Rabobank Nederland
prof. dr. A.H.G. Rinnooy Kan, Economie en Bedrijfskunde UvA
J. van der Weerd, MA, Msc, vm. directeur Artsen zonder Grenzen
mr. B.E.M. Wientjes, vm voorzitter VNO-NCW
prof. dr. W.H.G. Wolters, klinisch psycholoog, psychotherapeut
drs. H.H.F. Wijffels, vm. Nederlands bewindvoerder Wereldbank
lr. A.R. Wynaendts, voorzitter raad van bestuur en CEO Aegon N.V.

Activiteiten 2013

De grote humanitaire en milieurampen van 2013 speelden zich af in Syrië, de Filipijnen, Mali en de Centraal Afrikaanse Republiek. WTF is, in haar rol als co-chair van het door de VN ingestelde IASC MHPSS, betrokken bij de afstemming tussen (inter)nationale organisaties die psychosociale hulp verlenen. WTF tekende onder meer een samenwerkingsovereenkomst met de International Organization for Migration (IOM). Dit maakt uitwisseling van kennis en mensen mogelijk. Zo evalueerde WTF het psychosociale programma van IOM in Libië.

Het ontwikkelen en verspreiden van kennis staat centraal. Toch hebben de programma's in Soedan, Sri Lanka, noordelijke Kaukasus en Palestina allemaal een unieke invalshoek. In Tsjetsjenië, Dagestan en drie andere republieken werkt WTF met scholen. Het WTF geeft trainingen over de gevolgen van zowel het geweld in de regio als huiselijk geweld. In Japan, Saoedi-Arabië en Noord-Irak heeft WTF samen met de Ministeries van Gezondheid en internationale organisaties trainingen gegeven aan psychologen, psychiaters en beleidsmakers. Onderwerpen waren Psychological First Aid en het opzetten van kwalitatief hoogwaardige psychosociale ondersteuningsprogramma's. Met name vanuit het Japanse Ministerie van Gezondheidszorg klinkt de roep om hulpverleners met praktische vaardigheden die getraind zijn in rampenparaatheid. De WTF-trainingen in Psychological First Aid blijken gewild. Aan een webinar georganiseerd met de Wereld Bank in Tokyo, namen vier landen deel.

Resultaten

Het WTF is een fondsenwervende organisatie bestaande uit medewerkers met internationale kennis en ervaring. Organisatiekosten moeten zich op een goede manier verhouden tot projectbestedingen. Hoewel de begroting taakstellend is, werd die ambitie in 2013 niet waar gemaakt. Met de inzet van medewerkers moet daarom nog pruderter worden omgegaan waarbij flexibiliteit essentieel is. Eind 2013 had WTF 3,6 fte in dienst en de beschikking over 5 actieve vrijwilligers. Verder kan WTF door gebruik te maken van (inter)nationale contacten extra mensen op projectbasis inzetten. Het streven is immers om projecten te ontwikkelen in samenwerking met partners uit conflictgebieden. De financiële basis van WTF wordt gevormd door inkomsten uit particuliere donaties, bedrijven en projectacquisitie bij internationale institutionele donoren en overheden. Hoewel de inkomsten uit bedrijven zijn teruggelopen, stegen de inkomsten van particuliere donateurs. Doordat overheden fors bezuinigingen, wordt de concurrentie voor fondsen onder humanitaire organisaties groter. Daarom zet WTF sterker in op strategische partnerschappen. Met IOM probeert WTF nu bijvoorbeeld via crowdsourcing projecten te financieren.

Het komend jaar wordt opnieuw spannend. Er voltrekt zich een humanitaire ramp van enorme omvang in het Midden Oosten, waarbij grote stromen vluchtelingen op gang zijn gekomen naar Turkije, Irak, Jordanië en Egypte. Via het IASC probeert WTF de psychosociale steun te coördineren. Ook op de noordelijke Kaukasus blijft de situatie gespannen. WTF zal in samenspraak met vier partnerorganisaties in vijf republieken doorgaan met het ontwikkelen van vervolgt-trainingen met aandacht voor huiselijk geweld en geweld op school. In het oosten van de Democratische Republiek Congo zal WTF in 2014 een assessment uitvoeren in scholen en gezondheidscentra ter voorbereiding van een nieuw programma waarbij MHPSS wordt verbonden aan transitional justice. Ook in Soedan zal het lopende programma een nieuwe fase ingaan. Waar WTF ook actief is, het zijn de leiders van partnerorganisaties in conflictgebieden die de moed hebben om zich in te zetten voor psychosociale steun aan de meest kwetsbaren.

Stichting 1940-1945

• Contactblad, uitgaven 2013

Stichting 1940-1945

Stichting 1940-1945 behartigt de belangen van verzetsdeelnemers, vervolgingsslachtoffers en burgeroorlogsgetroffenen uit Nederland. De Stichting begeleidt aanvragen in het kader van de Wet Buitengewoon Pensioen 1940-1945 (WBP), Wet Uitkeringen Vervolgings-slachtoffers 1940-1945 (WUV) en Wet Uitkeringen Burger-Oorlogsslachtoffers (WUBO) en verzorgt de uitbetaling van buitengewone pensioenen. Waar nodig en mogelijk ondersteunt de Stichting cliënten op medisch of juridisch vlak. Verder voorziet de Stichting in maatschappelijke en sociale dienstverlening en ondersteunt vrijwilligerswerk.

Positionering

Kerntaak van Stichting 1940-1945 is de wettelijke taak waarbij de Centrale Bestuurscommissie (CBC) belast is met de afgifte 'verzets- en waardigheidsverklaringen' aan de PUR voor de WBP.

Verder heeft de Stichting een paraplufunctie voor doelgroepsorganisaties die door vergrijzing hun activiteiten niet voort kunnen zetten. Zo ondersteunde de Stichting het Centraal Orgaan Voormalig Verzet en Slachtoffers (COVVS), het Comité Vrouwen van Ravensbrück, het Herdenkingscomité Buchenwald, de Stichting Vriendenkring 'Mauthausen', de Vereniging Landelijke Kontaktgroep Verzetsgepensioneerden 1940-1945 (LKG) organisatorisch en administratief. Sinds de opheffing van de Vereniging van ex-Politieke Gevangenen in 2010 organiseert de Stichting 1940-1945 de jaarlijkse herdenking op 10 mei op Eerebegraafplaats Bloemendaal.

Stichting 1940-1945 heeft waardevolle archieven opgebouwd die ook in de toekomst beschikbaar moeten blijven. Ter conservering bewerken medewerkers ze daarom onder de voorwaarden van het Nationaal Archief, de beoogde bestemming ervan.

Door vergrijzing nemen de werkzaamheden af. De Commissie Toekomst Stichting 1940-1945 adviseerde daarom hoe bepaalde taken uit te blijven voeren en andere af te ronden. De wettelijke en erkende taken, alsmede de conservering van het archief worden in hoofdzaak gefinancierd door het ministerie van VWS. Het vrijwilligerswerk en het Contactblad betaalt de Stichting zelf.

Activiteiten in 2013

Bij de WBP zijn 24 eerste aanvragen voor een buitengewoon pensioen afgehandeld. Ten behoeve van aanvragen van nabestaanden verstrekte de Stichting 28 waardigheidsverklaringen. Voor wat WUBO en WUV betreft werden 38 eerste en 50 aanvullende rapportages afgehandeld, het merendeel binnen de gestelde termijn.

In het kader van de WBP betaalde Arq onder verantwoordelijkheid van Stichting 1940-1945 maandelijks de buitengewone pensioenen van 2217 mensen uit die ook hun overige inkomsten, met uitzondering van de AOW, langs deze weg kunnen laten uitbetalen. Hiernaast licht de Stichting desgevraagd cliënten voor over de regelgeving en berekeningen.

De Stichting bood verder ruim 40 keer juridisch advies of ondersteuning bij bezwaar in het kader van de wetten voor oorlogsgetroffenen. Daarnaast bracht de juridisch medewerker in 60 gevallen op ander terrein advies uit.

Hoewel Stichting 1940-1945 de uitvoering van het maatschappelijk werk eerder overdroeg aan Stichting de Basis in Doorn, behield de Stichting een monitor- en verwijzfunctie ten aanzien van dit werk. Daartoe vond regelmatig overleg plaats met de Basis.

Op het vlak van de sociale dienstverlening kunnen cliënten zich voor informatie, hulp of een 'luisterend oor' wenden tot het Dienstencentrum van Stichting 1940-1945. Zij deden dit 329 keer. Daarnaast verzochten 86 cliënten om inzage in dossiers.

Het vrijwilligerswerk en de lotgenotencontacten vallen onder de verantwoordelijkheid van de Districtsraden die daarbij worden ondersteund door het Dienstencentrum. Er zijn 150 vrijwilligers actief die bezoeken afleggen of mensen begeleiden bij doktersbezoek. Ook organiseren zij lotgenotenbijeenkomsten en vakantieweken.

Stichting 1940-1945

Algemeen manager

drs. J.H.M. Driever

Raad van Advies

ds. P. Boomsma, voorzitter

mw. J.M. Hage-Zoetewei, lid

mw. drs. S.E. Scheepstra, lid

J.H. de Boef, lid

drs. E.R. van den Bout RA, lid

Stichtingsraad

W.J.A. Nieuwenhuijse, voorzitter

G.D. Yspeert, vice-voorzitter

mw. P.D. Dijkerman

mw. R. Hoot

D. de Boef

T.J. de Boer

A. den Breejen

F. Dam

H.A. Dijkstra

H.J. Goedhart

drs. G. Verrijn Stuart

drs. J.B. Weitkamp

Kerncijfers

bedragen in duizenden euro

GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN		2013	2012
Baten			
Zorgopbrengsten ZVW inclusief beschikbaarheidsbijdragen	11.691	11.293	
Zorgopbrengsten overig	3.667	3.310	
Totaal zorgopbrengsten	15.358	14.603	
Projectinkomsten	3.882	4.319	
Projectinkomsten uit Europese subsidies	950	20	
Trainingen	650	691	
Donaties	113	176	
Overige baten	1.999	1.699	
Totaal bedrijfsopbrengsten	22.952	21.508	
Lasten			
Personeelskosten	15.156	15.337	
Afschrijvingen	981	1.389	
Overige bedrijfslasten	6.127	6.031	
Totaal bedrijfslasten	22.264	22.757	
Brutobedrijfsresultaat	688	-1.249	
Financiële baten en lasten	193	175	
Netto bedrijfsresultaat	881	-1.074	
Kasstroom uit operationele activiteiten	315	-548	
BALANS		2013	2012
Activa			
<i>Vaste activa</i>			
Immateriële vaste activa	915	1.022	
Materiële vaste activa	2.154	2.924	
Financiële vaste activa	2.791	2.617	
	5.860	6.563	
<i>Vlottende activa</i>			
Voorraden	0	301	
Vorderingen	13.403	10.404	
Liquide middelen	5.438	6.868	
	18.842	17.573	
Totaal activa	24.702	24.136	
Passiva			
Eigen vermogen	9.115	8.234	
Voorzieningen	1.380	1.964	
Langlopende schulden	1.200	1.300	
Kortlopende schulden	13.007	12.638	
Totaal passiva	24.702	24.136	

MEDEWERKERS

2013
204,85 fte

2012
202,97 fte

SOLVABILITEIT

2013
36,9%

2012
34,1%

Dankwoord

De werkzaamheden van Arq Psychotrauma Expert Groep zijn mede mogelijk door individuele bijdragen van donateurs en door o.a. de volgende klanten en (project)financiers: Achmea, Albert Heijn, Ambassade van het Koninkrijk der Nederlanden in Sudan, Brandweer, Bureau Jeugdzorg, COA, CZ, DSW, Dusseldorp Kinderfonds, Europese Unie en Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (voor projecten Opsic, Terra, Inpreze/Kansen voor West), Gemeente Amsterdam, Gemeentelijk Vervoersbedrijf (GvB), Gieskes-Strijbis fonds, Fonds NutsOhra, Lippincott Williams & Wilkins, ING, Menzis, Ministerie van Veiligheid & Justitie, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Multizorg, Nederlandse Spoorwegen, Politie, Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), Rijkswaterstaat, Sociale Verzekeringsbank (SVB), SSC-Dienst Justitiële Inrichtingen, UNICEF New York, United States Institute of Peace, VGZ, V-fonds, Wolters Kluwer, ZonMw, Zorg en Zekerheid, Zorgverzekeraars Nederland.

Arq Psychotrauma Expert Groep

Nienoord 5

1112 XE Diemen

T + 31 (0)20 840 76 40

info@arq.org

www.arq.org